

ספרי לימוד

פענוח טקסט בשיטת קלז

אסתי סימונס ופביו רדק*

תרגילי קלז לרמה ד',

אקדמון, 2007

בימים אלה יוצאת לאור חוברת תרגילי קלז המיועדת לרמות בינוניות-גבוהות בקורסים לעברית כשפה שנייה. תרגילי קלז הם טקסטים קצרים, שהושמטו בהם מילים שונות: שמות עצם, שמות תואר, פעלים או מילות קישור, ועל התלמיד להוסיף אותם על-פי ההקשר וללא בנק מילים. תרגילים אלה משמשים בלימוד עברית כשפה שנייה כבר שנים רבות, בכל רמות הלימוד, אך עד היום לא הייתה כל חוברת עבודה מובנית בנושא.

מעבר לאפשרות לפענוח טקסט ולבחון לעומק את כל חלקי המשפט, חשיבותם של תרגילי קלז היא בכך שהידע הפסיווי של התלמיד, כלומר אוצר המילים שהוא מכיר אך לא משתמש בו באופן פעיל, בא בהם לידי ביטוי. כמו כן אנחנו מאמינים כי שילוב תרגילי קלז בהוראה הוא דרך נוספת לא רק לתרגל אוצר מילים ותכנים דקדוקיים אלא גם להתמודד עם סוגי טקסטים שונים. בחוברת ארבעים טקסטים ברמות קושי שונות - מהקל אל הכבד. הטקסטים עובדו מתוך עיתונים וכתבי עת והם עוסקים בתחומי דעת שונים ומגוונים: כלכלה, יהדות, חברה, רפואה, פסיכולוגיה; טקסטים נוספים כוללים סיפורים משעשעים מחיי היומיום. נושא הקלז מופיע בפניה השמאלית בראש העמוד. כל טקסט מובא כקלז ואחריו סיכום של אוצר המילים החדש שהופיע בטקסט. מילים חדשות, שהן הכרחיות להבנת הטקסט ולפענוחו, פורשו בתחתית הקלז, ואילו אוצר מילים חדש או אוצר מילים שברמה זו כדאי לחזק אותו ולהפנימו, הובא בעמוד האחורי. אוצר מילים זה לא מיועד להקניה לפני פענוח הקלז, אלא לחזרה בסיכום השיעור ובתום העבודה על הקטע.

שמות פרטיים ושמות מקומות הודגשו בכתב בולט, במטרה להקל על התלמיד זיהוי שמות אלה.

בנוסף אנחנו מציעים בכל קלז משימת הבעה שניתן לעבוד עליה בכיתה בעל-פה, וכן לתת אותה כמשימת כתיבה הביתה. בדרך זו ינוצל הקלז גם כטקסט וגם כגירוי לשיחה בכיתה ולכתיבה.

מאחר שפענוח קלז הוא מיומנות נרכשת, אנחנו ממליצים לפתור את הקלזים הראשונים בכיתה ביחד, ורק לאחר מספר תרגילים יתבקש התלמיד להמשיך לעבוד בעצמו, בכיתה ובבית, בעזרת הפתרונות המוצעים בסוף החוברת. בתשובות הנכונות לתרגילים ניסינו להציע מבחר אפשרויות נכונות, אך יש להדגיש בפני התלמיד כי לעתים תשובותיו יהיו נכונות, גם אם הן אינן מופיעות בחוברת, וכי עליו להתייעץ עם מוריו לגבי הפתרון האפשרי.

---

* אסתי סימונס ופביו רדק הם מורים ביחידה להוראת עברית בבית הספר לתלמידים מחו"ל באוניברסיטה העברית בירושלים.

דוגמה מתוך "תרגילי קלוז לרמה ד" 1

החברה הישראלית

תל-אביב - העיר העברית הראשונה

עשרות בעלי חנויות ועסקים בתל-אביב קיבלו בימים אלה דוחות אזהרה מהעירייה. הם נדרשו להחליף את השלטים הלועזיים שעל בתי העסק שלהם, כך שיהיה כתוב בהם שם ה(1) _____ בעברית.

כבר לפני כמה שנים התקבל בתל-אביב (2) _____ עירוני המחייב בעלי עסקים להציג שלטים שישאו כתובת עברית. אבל מאז לא ממש ניסתה ה(3) _____ לאכוף את החוק. "כבר שש שנים שיש לנו חנות ברחוב **דיזנגוף**, ממש בלב תל-אביב וה(4) _____ תמיד היו רק באנגלית, משום שאנחנו עובדים בעיקר עם (5) _____. שילמנו עליהם הרבה מאוד כסף ואף פעם לא (6) _____ לנו דבר", סיפר אתמול **אורי להב**, מנהל חנות גדולה של תיקים ונעליים. "מחירים של שלטים כאלה יכול להגיע לעשרות אלפי שקלים", הסביר להב. מעיריית תל-אביב נמסר בתגובה כי העירייה (7) _____ להקל על בעלי העסקים ולאפשר להם להוסיף את שם העסק בעברית, אם הוא נכתב רק באנגלית. החוק המקורי מחייב לתלות שלטים שיהיו כתובים רק ב(8) _____, אך ברור לכולם שלפעמים יש צורך גם בשפה האנגלית, בעיקר משום שיש בתל-אביב תיירים רבים מכל העולם (9) _____ כל השנה.

העירייה החליטה (10) _____ לבעלי העסקים לתקן את השלטים הקיימים עד סוף השנה.

(על-פי מעריב)

העמוד האחורי

אוצר מילים

(מילים חיוניות להבנה בלבד)

ש"ע: דוח, אזהרה, שלט

ש"ת: מקורי, לועזי

פועל: לאכוף (את החוק)

הבעה

איך מורגשת השפעת התרבות האמריקנית על התרבות הישראלית? מה דעתכם על כך?

1 כדוגמה לתרגילים מובא כאן קלוז ללא תשובות נכונות, אך, כאמור, בעמודים האחרונים של החוברת ניתן יהיה למצוא את התשובות של כל הקלזים.